خبر

انتقاد از اکران فیلم‌های کودک

تابستان از راه رسیده و سینما به‌عنوان یکی از محبوب‌ترین و در دسترس‌ترین سرگرمی خانواده‌ها، فعلا فیلم جذابی برای کودکان و نوجوانان عرضه نکرده است.

سیدجواد هاشمی که تقریبا از زمستان سال گذشته، فیلم «جزیره فضایی» (تورنادو ۲) را روی پرده داشت، درباره ارزیابی‌اش از وضعیت امروز اکران سینما که در قبضه کامل فیلم‌های کمدی است و این‌که آیا او هم ترغیب شده تا فیلم کمدی بسازد؟ گفت: فیلم‌های کمدی به‌دلیل نیاز مردم به خنده و روحیه شاد، بیشتر فروش دارند اما نکته اینجاست که بین فیلم‌های کمدی هم فقط برخی فیلم‌ها موفق به فروش می‌شوند که سازندگان‌شان بیشتر شناخته شده باشند

وی افزود: مثلا در حوزه سینمای کودک و نوجوان، من تقریبا می‌دانم که هر فیلمی بسازم، پنج تا شش میلیارد تومان می‌فروشد، چون خانواده‌ها فیلم‌های قبلی مرا دیده‌اند و سبک کارم را می‌شناسند، پس معمولا با بچه‌های خود به تماشا می‌روند.

او با بیان این‌که وضع سینما خراب است و باید آن را نجات داد، گفت: در شرایط فعلی من اصلا امکان ساخت فیلم را ندارم، به‌خصوص آن‌که مخارج مراحل پس از تولید فیلم «شهر گربه‌ها ۲» حدود یک میلیارد تومان شده و حتی آن‌قدر پول ندارم که آن را اکران کنم./ ایسنا

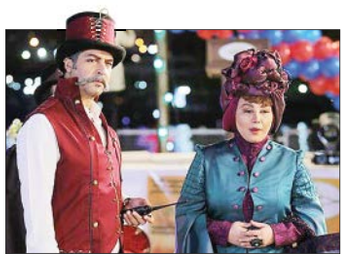

یادداشت

کیکاوس زیاری | گروه فرهنگ و هنر

همکاری پرضرر والت‌دیزنی و پیکسار

صدای اعتراض گروه‌های مدافع حقوق و حفظ خانواده

تحلیلگران اقتصادی سینما از ضررده‌ی کلان همکاری کمپانی والت‌دیزنی و شرکت کامپیوتری پیکسار در زمینه تولید محصولات انیمیشنی صحبت می‌کنند. شکست سخت تجاری و فاجعه‌آمیز همکاری مشترک جدید این دو به نام «عناصر» در جدول گیشه نمایش سینماهای آمریکا و بقیه کشورهای دنیا، تحلیلگران را به چنین نتیجه‌گیری رسانده است. به همین دلیل، تحلیلگران و اهل فن، این پرسش جدی را مطرح کرده‌اند که آیا بعد از نمایش فاجعه‌بار عناصر، شرکت پیکسار می‌تواند جادویی به کار ببرد که تولیدات مشترکش با والت‌دیزنی در جدول گیشه نمایش به موفقیت‌های مالی خوب یا بالایی برسد؟ این در حالی است که مدتی قبل پته داکتر از مدیران اصلی پیکسار اعتراف کرده بود که فکر می‌کند شرکت زیرنظر او، دیگر برای قشر کودک و نوجوان فیلم تولید نمی‌کند و تفکرات پشت ذهن پیکساری‌ها و مدیران والت‌دیزنی اصلا تولید انیمیشن‌هایی برای این قشر سنی نیست! شکست پی در پی تجاری محصولات کارتونی دیزنی و پیکسار هم نشان می‌دهد که این نظریه درست است و انیمیشن‌هایی که برای مخاطب کودک و نوجوان ساخته شود، برای هر گروه سنی است، جز این گروه سنی! در تاریخ فعالیت ۲۸ ساله شرکت پیکسار، عناصر لقب بدترین و فاجعه‌آمیزترین محصول انیمیشنی آن را گرفته است. در حالی که حداقل رقمی ۲۰۰ میلیون دلاری صرف ساخت این کمدی اکشن شده است، افتتاحیه بسیار بد و پایین ۳۰ میلیون دلاری آن در جدول گیشه سینماهای آمریکای شمالی در چند روز گذشته، نشان می‌دهد که چقدر اوضاع برای تهیه‌کنندگانش بد است.

این در حالی است که به گفته اهل فن، حتی فراموش‌شدنی‌ترین کارتون‌های پیکسار هم چون «دایناسور خوب» و «درون» که سال ۲۰۲۰ و ۲۰۲۲ اکران عمومی شدند، با افتتاحیه‌هایی ۳۹ میلیون دلاری وضعیتی به مراتب بهتر از عناصر داشتند. هرچند که این انیمیشن‌ها هم لقب کارهایی کم‌فروش و فاجعه را به خود اختصاص داد. به این انیمیش‌ها البته باید «لایتیر» را هم اضافه کرد که مضمون ضدخانوادگی آن، صدای اعتراض گروه‌های مدافع حقوق و حفظ خانواده را هم درآورده بود.

جف باک از تحلیلگران اقتصادی سینما که هر هفته وضعیت جدول گیشه را دنبال می‌کند، چنین می‌گوید: «کاملا مشخص است که کمپانی والت‌دیزنی و شرکت پیکسار، گرفتار بحران هستند و اوضاع مشکلی دارند. به نظر می‌رسد این مشکل شبیه کوه بلند و سختی است که نمی‌توان به آسانی و راحتی از آن بالا رفت. نفس پیکسار و والت‌دیزنی به شمارش افتاده و اوضاع برای آنها به‌شدت خطرناک به نظر می‌رسد. از داخل کمپانی شنیده می‌شود که تقصیر را به گردن پاندمی می‌اندازند و می‌گویند کووید ۱۹ باعث قهر مردم از سالن‌های نمایش شده است. خودشان هم می‌دانند که این حرف کاملا غیرمنطقی و غلط است. پس چطور فیلم‌های دیگر فروش می‌کند و مردم برای دیدن آنها سالن‌های نمایش را پر می‌کنند؟

دیزنی و پیکسار دارند آدرس غلط می‌دهند. آنها یک مشکل درونی و جدی دارند که بعید به نظر می‌رسد بتوانند آن را حل و فصل کنند. شکست فجیع مالی تولیدات‌شان دقیقا این نکته را ثابت می‌کند.»

پنجاهمین سالگرد فیلم «جن‌گیر»؛ پشت پرده ۱۱ سپتامبر و تقابل غرب با اسلام

نیم قرن جن‌گیری در سینمای هالیوود

۵۰ سال پیش فیلمی بر پرده سینماها رفت که مرحله‌ای جدید در نمایش تصویری نامطلوب از اسلام و مسلمانان در سینمای هالیوود را آغاز کرد. گرچه سینمای غرب تقریبا از همان اوان پیدایش خود، با ساخت فیلم‌هایی که در آن به تمسخر و مضحکه مسلمانان و عقاید و باورهای آنها می‌پرداخت، تعجب و حیرت مخاطبان را برانگیخته بود. چرا که فیلم‌های حلقه‌ای ابتدای تاریخ سینما، هیچ موضوع خاصی نداشت و تنها به تصویر یک حرکت یا اقدام واقعی می‌پرداخت اما حتی در چنین موقعیت بسیار ساده‌ای از تاریخ سینما، فیلم‌های «رقص هفت زن محجبه» تامس آلوا ادیسون در سال ۱۸۹۷ (یعنی دو سال پس از پدید آمدن رسمی سینما)، «عرب مسخره» (ژرژ میلیس) و «آواز موذن» (فیلیکس مگیش ـ ۱۹۰۵) ساخته شدند که اعتقادات و زندگی مسلمانان را به سخره می‌گرفتند!

سعید مستغاثی
مستندساز و کارشناس سینما

نسخه صامت «دزد بغداد» (رائول والش ـ ۱۹۲۴) یا «دزد بغداد» ساخته الکساندر کوردا و دوستانش در ۱۹۴۰ یا فیلم «شیخ» در ۱۹۲۱ ساخته جورج ملفورد یا «پسر شیخ» ساخته ۱۹۲۶ جورج فیتس موریس (که نقش شیخ را در هر دو فیلم رودلف والنتینو از چهره‌های معروف بازیگری آن دوران به عهده داشت)، همچنین «مراکش» جوزف فن اشترنبرگ در ۱۹۳۰ و حتی فیلم کمدی «گمشدگان حرم» با شرکت باد ابوت و لوکاستلو و ده‌ها فیلم و کارتون دیگر طی سال‌های بعد، حکایت تداوم سیستماتیک نگاه منفی و متعصبانه و دشمن‌پندار هالیوود نسبت به مسلمانان بود.

اما با اکران فیلم جن‌گیر ساخته مشهور ویلیام فریدکین در سال ۱۹۷۳، با یک رویکرد جدید در هالیوود، چهره‌ای هراس‌آور از اسلام به نمایش درآمد. ماجرای فیلم با صدای اذان در عراق شروع شده و از آنجا و با همین صدا، یک روح شیطانی از یک مجسمه کوچک یا توتم به جورج تاون آمریکا رفته، در جسم دختر جوانی به نام «ریگان» حلول کرده و او را به یک شیطان بچه تبدیل می‌کرد.

سفر یک روح شیطانی از عراق به آمریکا

در واقع در فیلم جن‌گیر، موجودی در محل خرابه‌های تمدن آشور در استان نینوای عراق نشان داده می‌شد که در یک وقت به زعم آنها نحس و همزمان با نوای اذان از یک مقبره باستانی رها می‌گردید. این صحنه بلافاصله کات می‌خورد به جورج تاون آمریکا و POV (نقطه دید) آن جن باستانی که در آسمان آمریکا به‌دنبال قربانی می‌گشت و پنجره باز خانه‌ای جنب کلیسا را هدف قرار داد (بعدا فهمیدیم که کلیسا متعلق به فرقه شیطان پرست بوده و فرقه آنتوان لوی در آنجا مراسم انجام می‌دادند) محلی که آن روح شیطانی برای قربانی‌اش انتخاب کرده بود، خانه یک بازیگر سینما و دختر نوجوانش بود.

اما ویلیام فریدکین تا حدود ۴۵ دقیقه فیلم، هیچ تصویری از روح شیطانی یا حلولش در جسم ریگان، نشان نمی‌داد و با فضاسازی از طریق سر و صداهای جانبی و حرکات روانی ریگان و بی‌تابی و بی‌قراری‌اش، هراس و وحشت را در پلان به پلان فیلم جاری می‌کرد.

مادر درمانده ریگان، پس از دوا و درمان‌های متعدد سراغ کشیش هم‌محله‌ای‌اش، پدر کاراس رفت و از او کمک خواست. از آنجا که راه درمان، جن‌گیری تشخیص داده شد، پدر کاراس و کشیشی دیگر به نام پدر مرین (با بازی ماکس فن سیدو)، یعنی همان کشیش باستان‌شناسی که در عراق، توتم شیطانی را به‌دست آورد، مراسم جن‌گیری را در یک شرایط حیرت‌انگیز و وحشت‌آور آغاز کردند.

نگاه هراسناک و شبه‌دینی به پایان تاریخ

این نوع نگاه به پایان تاریخ در آن سال‌های اولیه دهه ۱۹۷۰ که هنوز تا پایان هزاره راهی ۳۰ ساله باقی بود، خیلی بدیع به نظر می‌رسید. نوع نگاهی که حتی در سینمای آخرالزمانی نیز بی‌سابقه تلقی شد. به این معنی که مدلی از آخرالزمان شبه‌دینی بر مبنای جدال خیر و شر، در مقابل دیدگان همگان روی پرده سینما به نمایش درآمد. بر همین محوریت جدال خیر و شر در مدل آخرالزمانی شبه دینی از ۱۹۷۳، جریانی از آثار سینمایی شبه‌دینی/ شیطانی، شکل گرفت که در آنها شیطان به صورت اجنه و ارواح خبیثه در مقابل خدا قرار می‌گرفت. در واقع این‌بار خطرهای آخرالزمانی از مفاهیم مشخص کتاب عهد عتیق بیرون می‌آمد و در یک نوع نگرش نادرست الهیات مسیحیت تحریف‌شده، شیطان را رقیب خدا به‌شمار می‌آورد. نه این‌که به‌سان آنچه در ادیان توحیدی و به‌خصوص اسلام آمده، او را بنده خدا نشان دهد. در چنان نگاه غلط و انحرافی، شیطان به جبر می‌توانست انسان را تحت اختیار گرفته و به اصطلاح تسخیر کند و در مقابل، خدا و مسیح به‌عنوان منجی قرار داشتند، برخی اوقات مانند سری فیلم‌های «طالع نحس» یا «مرده شریر»، قدرت شیطان می‌چربید و بعضی وقت‌ها هم با کمی قدرت بیشتر الهی در نهایت، شیطان مغلوب می‌شد. چنانچه در فیلم جن‌گیر، سرانجام پدر کاراس با یک نوع عملیات انتحاری (برگرفته از اسطوره‌ای منتسب به عهد عتیق به نام سامسون) جنی به نام پازوزا را از وجود دختر نوجوان خارج کرد.

یک اکران نامعمول و عجیب

در حالی که معمولا تجدید اکران فیلم‌ها در ۲۰ یا ۲۵ یا ۵۰ سالگی ساخت و نمایش آنها در هالیوود اتفاق می‌افتد اما در کمال حیرت، فیلم جن گیر در بیست و هفتمین سالگرد نمایش اولش، اکران مجددش را جشن گرفت! در واقع یک سال پیش از حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و دقیقا در ۲۲ سپتامبر ۲۰۰۰ فیلم جن گیر تحت عنوان نسخه ویژه کارگردان و این‌که صحنه‌های تازه‌ای نسبت به نسخه اصلی در آن گنجانده شده با نام جن گیر ۲۰۰۰ در آمریکا اکران شد و به مدت یک سال تا آستانه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در ۲۶ کشور جهان به نمایش عمومی درآمد که آخرین نمایش آن در ۱۶ اوت ۲۰۰۱ در اسرائیل بود!! یعنی حدود یک ماه پیش از حمله به برج‌های دوقلوی مرکز تجارت جهانی!

در آستانه حادثه ۱۱ سپتامبر، نمایش فیلم جن گیر می‌توانست واجد پیام‌های ویژه‌ای برای مخاطبانش باشد. در این فیلم عراق سرزمین شیطان و شرارت جلوه می‌کرد و روح شیطانی از چنین سرزمینی بیرون آمده و راهی آمریکا می‌شود و در وجود یک دختر نوجوان فرو می‌رفت. در واقع این فیلم یک هشدار تبلیغاتی از ۳۰ سال قبل بود که ظاهرا خطر بالقوه مسلمانان برای غرب را هشدار می‌داد. گویی به نوعی ماجرای ۱۱ سپتامبر را پیشگویی کرده بود و همان فحوای کلام جورج دبلیو بوش در آستانه حمله نظامی به افغانستان و عراق پس از ۱۱ سپتامبر که اینک آمریکا و جهان با یک محور شرارت و قدرت شیطانی مواجه‌اند که اگر آن شیاطین را در خود مرکز شر (یعنی عراق و غرب آسیا و در واقع کشورهای اسلامی) نابود نسازند، در آمریکا سراغ‌شان خواهند آمد! به این ترتیب یک فیلم شیطانی آرشیوی پس از ۳۰ سال در خدمت میلیتاریسم نوین غرب قرار گرفت و به قول یکی از کارشناسان سیاسی، دیپلماسی آخرالزمانی غرب را کلید زد.

آش آن‌قدر شور شد که خان هم فهمید!

پس از فیلم جن‌گیر، رویکرد خشن و خصمانه سینمای هالیوود درباره اسلام و مسلمانان گام به گام شدت یافت و خصوصا با اوج‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی به ساخت سری فیلم‌های بیگانه و نمایش چهره هیولایی از دین خاتم پیامبران و پیروانش کشیده شد.

در دهه ۹۰ در لحن هالیوود، دشمنی آشکارتری نسبت به مسلمانان به وجود آمد و هیولاهای دهه ۸۰ بدل به تروریست‌های مسلمانی شدند که نابودی جوامع غربی را نشانه رفته بودند و این نگاه بعد از سال ۲۰۰۰ رویکردی آخرالزمانی به خود گرفت و در فیلم‌های بسیاری نبرد نهایی اسلام و غرب به تصویر کشیده شد.

این روند هالیوود و سایر رسانه‌های آمریکا آنچنان به افراط‌گرایی رسید که به قول آن ضرب‌المثل معروف آش آن‌قدر شور شد که خان هم فهمید. به طوری که برژینسکی، مشاور امنیت ملی جیمی کارتر (رئیس جمهور اسبق آمریکا) همان زمان در بخشی از مقاله مفصلش تحت عنوان این پارانویا را متوقف کنید در روزنامه واشنگتن پست و در اعتراض به موج ضد اسلامی رسانه‌های غرب نوشت: برنامه و فیلم‌هایی که در آن تروریست‌ها با چهره‌های «ریش‌دار» به عنوان کانون افراد شرور نمایش داده می‌شوند، اثرات عمومی آن تقویت احساس خطر ناشناخته اما مخفی است که می‌گوید به نحو رو به افزایشی زندگی آمریکایی‌ها را تهدید می‌کند. صنعت فیلم‌سازی نیز در این خصوص اقدام کرده است. در سریال‌های تلویزیونی و فیلم‌ها، شخصیت‌های اهریمنی با قیافه و چهره‌های عربی (اسلامی) که گاهی با وضعیت ظاهری مذهبی برجسته می‌گردند، نشان داده می‌شوند که از اضطراب و نگرانی افکار عمومی بهره‌برداری کرده و ترس از اسلام را برمی‌انگیزد. کلیشه صورت‌های اعراب (مسلمان‌ها) به‌ویژه در کاریکاتورهای روزنامه‌ها، به نحو غم‌انگیزی یادآور تبلیغات ضد یهودی نازی‌هاست. اخیرا حتی برخی سازمان‌ها و تشکل‌های دانشجویی دانشگاه‌ها درگیر چنین تبلیغی شده‌اند که ظاهرا نسبت به خطرات ارتباط میان برانگیختن نژادپرستی و انزجار مذهبی و برانگیختن جنایات بی‌سابقه هولوکاست بی‌خبرند...

قاب

تولد یک صدای ماندگار

امروز تولد ۸۳ سالگی منوچهر والی‌زاده از معروف‌ترین و خوش‌صداترین دوبلورهای ایران است که با صدای گرم خود، شخصیت‌های ماندگار سینمای ایران و جهان را در ذهن ما حک کرده است. او بیشتر به‌خاطر صداپیشگی به‌جای شخصیت کارتونی «لوک خوش‌شانس» و مایکل اسکافیلد در مجموعه تلویزیونی «فرار از زندان» شناخته می‌شود و از آثار دیگرش می‌توان به گویندگی به جای بازیل رتبون در مجموعه فیلم‌های شرلوک هلمز، رابرت دنیرو (جوانی ویتو کورلئونه) در فیلم پدرخوانده ۲، جان میلز (پیپ) در فیلم آرزوهای بزرگ و کیانو ریوز در سه‌گانه ماتریکس اشاره کرد.

رویداد

چرا «تصویر دهم» برگزار نشد؟

چهارمین رویداد فیلم کوتاه «تصویر دهم» به مدیریت مجید مجیدی با تجمیع فیلم‌های دوره سوم و افزایش گستره موضوعات، تابستان امسال برگزار می‌شود.

به‌رغم آن‌که دوره سوم این رویداد با تولیدات مختلفی با موضوع «از حسین آموختم...» همراه بود و در مدت کوتاه فیلم‌هایی در گونه‌های متفاوت نیز به رویداد رسید اما اختلالات اینترنت پاییز ۱۴۰۱ روند دریافت آثار را با مشکل روبه‌رو کرد و تعداد آثار ارسالی به حد نصاب لازم نرسید.

از این‌رو، تیم برگزاری رویداد بر آن شد که ضمن احترام به حق شرکت‌کنندگان برای بررسی دقیق آثار آنها در فضای تخصصی، تمامی آثار رسیده به رویداد تصویر دهم را در دوره چهارم بررسی کند.

شورای سیاستگذاری رویداد پس از بررسی همه آثار رسیده به سه دوره اخیر رویداد تصویر دهم، تصمیم گرفت چهارمین رویداد فیلم کوتاه تصویر دهم را به‌صورت بین‌المللی برگزار کند.

فراخوان چهارمین رویداد بین‌المللی فیلم کوتاه تصویر دهم به مدیریت مجید مجیدی و دبیری محمد رهبر در روزهای آینده منتشر خواهد شد./ مهر

حقیقت

«پرسپولیس-شیکاگو» در اتریش

مستند «پرسپولیس.شیکاگو» از تولیدات مرکز سیمافیلم به همت اداره کل تامین و رسانه بین‌الملل سیما در اولین دوره جشنواره فیلم‌های تاریخی اتریش به نمایش درمی‌آید.

«پرسپولیس.شیکاگو» مستندی به کارگردانی ارد عطارپور است که ماجراهای الواح هخامنشی در حدود ۹۰ سال پیش را روایت می‌کند. محققان آمریکایی از دانشگاه شیکاگو به‌منظور مرمت و مطالعه نوشتارهای حک‌شده روی یک سری از این الواح تخت‌جمشید به ایران می‌آیند و آنها را به آمریکا می‌برند اما باز نمی‌گردانند و... .این مستند در سال جاری میلادی دو جایزه را هم در جشنواره بین‌المللی ۲۰۲۳ فیلم باستان‌شناسی (تاک) آمریکا از آن خود کرده بود.

ارد عطارپور فیلم‌های بسیار مهم و خوبی مثل «پرنیان»، «خلیج‌فارس» و... دارد که نمی‌توانیم آنها را از تاریخ مستند ایران حذف کنیم. او همچنین نویسنده انیمیشن «خداوند لک‌لک‌ها را دوست دارد» نیز بود و عضو هیات‌مدیره انجمن تهیه‌کنندگان سینمای مستند ایران است./ ایسنا